

Forsvarsvæsen. Det kan heller ikke være saaledes, at de Opgaver, som ere stillede Regjeringen i den indre Politikk, kunne lægge stærkt Beslag paa dens Opmærksomhed. Ministeriet har utvivlsomt den ærligste og oprigtigste Villie, men Omstændighederne søie sig nu engang ikke til dens Gavn. Den Opgave klar efter klar at forelægge de samme Forslag, for at se dem blive begravede og saa atter at forelægge dem det næste klar, kan ikke kræve saa megen Tid, at der ikke ogsaa skulde være Tid til at henvende Opmærksomheden paa den udenrigske Politikk. Det Spørgsmaal, som jeg derfor henvender til den høie Regjering, er dette: Hvad er der i de 7 klar, Regjeringen har siddet ved Roret, gjort for at sikkre os Hjælp i Farens Stund? Hvor har Regjeringen henvendt sig? Hvilken Hjælp har den søgt, og hvilket Resultat har den naaet? Har den mødt Afslag overalt? Har den mødt Betingelser, som den ikke var istand til at slyddestgjøre? Hvilken Plan, hvilken Tanke har Regjeringen i denne Henseende? Hvilket Haab og hvilke Kjendsgjeringer bygger den paa? Seg behøver næppe at tilspøie, at jeg ikke venter eller ønsker, at Regjeringen skal give disse Meddelelser i et offentligt Møde; men hvis det er Alvor med at gennemføre denne Sag, hvis det er Alvor med at faae Forsvarssagen løst, saa maa vi ogsaa først og fremmest være paa det Reue med det Grundlag, hvorpaa Forsvarssagen skal bygges, og saa maa vi faae de nødvendige Oplysninger desangaaende ialtfald i et hemmeligt Møde.

Et er imidlertid, hvad Regjeringen i denne Henseende maatte ønske og tilstræbe, et Andet er, hvad der i og for sig i denne Sag maatte være det Unseligste. Dette Spørgsmaal, mindre end noget andet, vil kunne overlades til en enkelt Regjering at lede efter Godtbefindende. Dette Spørgsmaal, fremfor noget andet, maa ikke blot Rigsdagen, men enhver Mand i Landet bringe for sig selv paa det Klare. Naar jeg derfor har fremdraget hele denne Side af Sagen, kan det ventes, og fordres af mig, at jeg ikke holder min Anskuelse tilbage. Og min Anskuelse om den Bei, vi bør søge at gaa, er da kort og simpelt den: vi bør stræbe at slutte os til vore skandinaviske Broderfolk med saa faste og saa stærke Bånd som mulig, vi bør søge at knytte os til dem paa en saa inderlig, en saa uopløselig Maade som mulig, og at da de skandinaviske Folk som enig Helhed bør stræbe, saavidt det er muligt, at stille sig ligeoverfor det tydske Rige i et vensabeligt Forhold, der har Betingelserne for at være oprigtigt og varigt. Seg skal begrunde denne min Opfattelse.

Angaaende Forholdet til Sverig og Norge vil jeg nødig tale. Hvis det skulde være Tilfældet, at der endnu i det danske Folk skulde herse Tvivl om, hvis det efter Alt, hvad vi have gennemlevet, skulde være Tilfældet, at der endnu skulde findes Uvisshed hos os om, at medens hele Verden over det Skilte bøier sig sammen, og Lige søger Styrke ved fast at knytte sig til Lige, at det da for de svage og saattallige skandinaviske Folk er ikke et Magt-, men et Livsspørgsmaal at gjøre det samme, saa vilde jeg anse enhver Drøftelse af politiske Spørgsmaal for haabløs. Det er klart, at dette Spørgsmaals Løsning ikke beror paa os alene; det beror ikke mindre, ja mere, paa vore Frønder end paa os. Men for os, der i den sidste Menneskealder have gennemlevet Mere end de, for os maa der først og fremmest herom være naaet fuld Klarhed. Herom — det forudsætter jeg — er der hos os ingen Uenighed. Men medens der saaledes neppe i og for sig, ideelt set, i det danske Folk og maaste heller ikke hos de andre nordiske Folk findes Tvivl om den skandinaviske Tankes Unselighed, er det sikkert, at dens Gjennemførelse i Praxis har stødt paa større Vanskeligheder end Gjennemførelsen af lignende Tanke i andre Folk, hvor de i den sidste Menneskealder have fremkaldt verdenshistoriske Omvæltninger. Grundene hertil kunne være mange, men jeg tror, at en Hovedgrund ligger her umiddelbart for. Saaledes som den skandinaviske Tanke i Kraft af Omstændighederne vorede frem, kom den fra første Færd til at antage Karakteren af den Havn, hvori vi skulde søge Tilflugt mod de politiske Farer, der truede os fra Tydskland; Sympathien nordester kom til at staa i positiv Modstæning til Sympathien sydester; Hjemmesvensker blev et Stikord i Modstæning til Hjemmetydsker, hvad der trak den ene Bei, og hvad der trak den anden Bei, droges henimod to fjendtlige og diametralt modsatte Poler. Paa vort Forhold til Tydskland har den skandinaviske Tanke lidt Skibbrud. Solidaritetsfølelsen mellem de nordiske Folk var, da det kom til Stykket, ikke stærk nok til at bære en Alliance ud i Livet, der først og fremmest havde til Formaal at værne os mod Tydskland; Solidaritetsfølelsen var ikke stærk nok til at trække de af de nordiske Folk, der ikke direkte angrebes, med ind i en Krig mod Tydskland. Jeg tror, at vi maa gjøre os klart, at hvad der skete den Gang, vil efter al Sandsynlighed gjentage sig, hvis vi paany komme til at staa i et lignende Forhold til Tydskland. Jeg tror, at vi maa gjøre os klart, at Spørgsmaalet om et vensabeligt Forhold nordester og sydester ikke som før kan være et Enten—Eller, men maa være et